

KOROŠKA OSREDNJA KNJIŽNICA
"DR. FRANC SUŠNIK"
NA GRADU 1

62390 RAVNE NA KOROŠKEM

GLASILO GOZDNEGA GOSPODARSTVA SLOVENJ GRADEC P.O.

GOSPODARJENJE Z DRŽAVNIMI GOZDOVI V BODOČE!

Slovenija ima nekaj več kot en milijon in petdesettisoč hektarjev gozdnih površin. Celotni gozdni prostor je po Zakonu o gozdovih razdeljen na štirinajst gozdno gospodarskih območij. Gozdarstvo je organizirano v Zavod za gozdove Republike Slovenije, ki ima v vsakem območju svojo Območno enoto. V vseh območjih pa so tudi Gozdna gospodarstva, ki gospodarijo z državnimi gozdovi in opravljajo še druge poslovne aktivnosti kot pridobitvena podjetja.

Vsi državni gozdovi so po sprejetju Zakona o Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov prešli v upravljanje tega Sklada.

Gozdna gospodarstva so v preteklih letih s Skladom sklepala letne pogodbe o gospodarjenju z državnimi gozdovi po območjih.

Zakon o lastninskem preoblikovanju podjetij pa je določil, da postanejo vsa kmetijska zemljišča, ki so bila v uporabi kmetijskih posestev oz. kombinatov in vsi družbeni gozdovi s katerimi so gospodarila Gozdna gospodarstva - državna last. Proti temu določilu, ki je razlastilo kmetijska posestva in Gozdna gospodarstva so ta podjetja sprožila ustavni spor. Ustavno sodišče je nekajkrat

obravnava to tematiko in v postopku za oceno ustavnosti 6. julija odločilo, da 5. člen Zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij ni v nasprotju z ustavo.

Odločilo pa je tudi, da mora Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov do konca leta skleniti koncesijske oz. zakupne pogodbe z dosedanjimi uporabniki kmetijskih zemljišč in gozdov. To pa za nas pomeni dolgoročno pravico za nadaljevanje gospodarjenja z državnimi gozdovi.

V našem gozdno gospodarskem območju smo imeli pred uveljavitvijo Zakona o denacionalizaciji nekaj več kot petindvajset tisoč hektarjev državnih gozdov. Dosedaj je bilo prejšnjim lastnikom vrnjenih nekaj nad osem tisoč hektarjev gozdov.

Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec bo sklenilo s Skladom kmetijskih zemljišč in gozdov dolgoročno koncesijsko pogodbo za gospodarjenje z vsemi državnimi gozdovi v območju. To pa pomeni osnovo za bodoče dobro poslovanje Gozdnega gospodarstva.

Hubert Dolinšek

Pod Najevsko lipo so se letos, 8. julija, srečali slovenski državniki že petič. Nova občina Črna na Koroškem je letos povabila le člane slovenske vlade, brez strankarskih funkcionarjev.

Predsednik Republike Slovenije, g. Milan Kučan, je pozdravil vsakega števovca posebej.

Foto: A. Šertel

ZDRAVLJENJE SLADKORNE BOLEZNI

V majski številki Viharnika ste lahko prebrali nekaj o sladkorni bolezni in zdravljenju. V današnjem članku pa o zdravljenju nekaj več in tudi nekaj o kakovosti življenja sladkornih bolnikov.

Kot že veste, je sladkorna bolezen kronična in neozdravljiva bolezen in zato zdravljenje traja vse življenje. Ko človek izve, da ima sladkorno bolezen, se mora s tem novim dejstvom spoprijeti, z njim sprizniti in svoje življenje novo nastali situaciji prilagoditi. Pravzaprav za vse ljudi s kroničnimi obolenji, ne samo za bolnike s sladkorno boleznijo, velja in je zelo pomembno, kako bodo bolezen sprejeli in z njo živeli. Z zdravljenjem želimo izboljšati kakovost življenja bolniku. Pri našem delu pa se srečamo z različnimi ljudmi. So ljudje, ki niso zaradi visokega krvnega sladkorja imeli nobenih bolezenskih težav, počutijo se zdrave in praviloma menijo, da je zdravljenje nepotrebno. S tem, da jih čimbolje poučimo o sladkorni bolezni in o njenih hudih posledicah, jih poskušamo prepričati o nujnosti zdravljenja in jih motivirati, da bodo pri tem sodelovali. Srečamo pa se tudi z drugo skupino ljudi, ki so imeli hude težave zaradi prisotnosti bolezenskih znakov sladkorne bolezni. Na lastni koži so izkusili koristnost zdravljenja. Ti ljudje pozitivno mislijo o zdravljenju. Enako tudi ljudje, ki se zavedajo kasnih hudih posledic sladkorne bolezni.

Z zdravljenjem sladkorne bolezni želimo doseči odsotnost znakov sladkorne bolezni, ki so posledica višjega krvnega sladkorja (žeja, pogosto odvajanje vode, utrujenost, hujšanje) in preprečiti trajne posledice na različnih organih. Cilj zdravljenja je doseči krvni sladkor čim bližje normalnim vrednostim oziroma vrednostim, ki jih ima zdrav človek. Zahrbtnost sladkorne bolezni predstavlja zavajajoč občutek zdravja, ki ga ima zdravjen sladkorni bolnik. Težave zaradi visokega krvnega sladkorja hitro minejo, ko se prične zdravljenje, počutje se izboljša. Težko pa je doseči, še težje pa vzdrževati vrednosti krvnega sladkorja, ki ščitijo pred kasnimi in trajnimi posledicami sladkorne bolezni.

Vsakemu posameznemu sladkornemu bolniku je prepuščena odločitev, koliko bo prispeval, da bo njegova sladkorna bolezen dobro urejena in bo njegova kakovost življenja desetletja visoka. Nihče drug, ne zdravstveno osebje in ne svojci, ne more sprejemati odločitev namesto njega.

OSNOVE ZDRAVLJENJA SLADKORNE BOLEZNI SO:

1. zdrava prehrana
2. telesna vadba
3. zdravila

O vseh možnostih zdravljenja je sladkorni bolnik poučen ob odkritju sladkorne bolezni v našem dispanzerju. Njegovo znanje pa se nato še dopolnjuje ob kontrolnih pregledih in ob prebranju različnih brošur, ki so na razpolago.

ZDRAVA PREHRANA

Danes praviloma ne govorimo več o dieti pri sladkorni bolezni, kajti besedo dieta ljudje enačijo s prepovedjo uživanja določenih vrst hrane. Bolje je, da razmišljamo, kaj lahko uživamo, kot kaj je prepovedano.

Sladkorni bolniki morajo uživati zdravo prehrano, kar je osnovni pogoj za to, da se urejenost sladkorne bolezni izboljša in zmanjša tveganje za razvoj ateroskleroze, glede katere so sladkorni bolniki zelo ogroženi.

Priporočljivo je, da bi vsi ljudje uživali zdravo prehrano, zato je teh nekaj vrstic namenjeno tudi vsem drugim. Danes pravimo, da sladkorni bolnik ne potrebuje posebne hrane, le izmed tiste, ki jo priporočamo tudi zdravim ljudem, mora izbrati sebi primerno. Zdrava prehrana vsebuje vsa varovalna živila, ki so potrebna za ohranjanje zdravja. To so ogljikovi hidrati, beljakovine, maščobe, vitamini, raudnine, voda. S to prehrano človek dobi snovi, ki jih telo porabi za energijo in tudi zaščitne snovi. Zelo pomembne sestavine za zdravje so vlaknine, "balastne snovi". Poznamo v vodi topne in netopne vlaknine. Mogoče si boste lažje zapomnili živila, ki jim daje prednost zdrava prehrana, če si boste ogledali piramide, ki je narisana spodaj. V najširšem delu piramide so živila, ki jih naj uživamo v največji količini, v najozjem tista, ki bi se jim naj izogibali.

Pomembno načelo zdrave prehrane je tudi enakomerna razporeditev hrane po obrokih. Teh naj bo pet do šest na dan in sicer: zajtrk, kosilo, večerja, dopoldanska in popoldanska malica.

Pri količini hrane je potrebna zmernost. Pri izbiri živil je treba upoštevati naravno pridelavo in shranjevanje, kar ima prednost pred umetnimi postopki.

Z vsakim novo odkritim sladkornim bolnikom se pogovorimo in v pogovoru odkrijemo njegove prehrabene navade in razvade. Nato mu svetujemo, kako in kaj naj spremeni v svoji prehrani, da bo lažje upošteval načela zdrave prehrane in maksimalno prispeval k zmanjšanju krvnega sladkorja. Predebeli sladkorni bolniki morajo shujšati.

TELESNA VADBA

Druga pomembna stvar za dobro urejenost sladkorne bolezni je redna telesna vadba. Ta zniža krvni sladkor ne glede na vrsto sladkorne bolezni in način zdravljenja le te. Telesna vadba pa mora biti redna, prilagojena starosti in sposobnostim posameznika. Trajati mora najmanj pol ure na dan. Priporočene aktivnosti pa so hoja, kolesarjenje, plavanje. Z redno telesno vadbo dosežemo boljše izrabo krvnega sladkorja, zmanjšanje potrebe po inzulinu, lažje vzdržujemo telesno težo in zmanjšamo psihično napetost.

ZDRAVILA

Šele na tretjem mestu prihajajo pri zdravljenju sladkorne bolezni v poštev zdravila. Ta predpišemo, če z zdravo prehrano, zmanjšanjem telesne teže in redno telesno vadbo ne uspemo zadovoljivo urediti sladkorne bolezni. Takrat dodatno predpišemo še tablete. Tablete ne vsebujejo inzulina (to je hormon, ki ga telesu izloča trebušna slinavka in omogoča izrabo krvnega sladkorja), ampak vzpodbujajo izločanje inzulina iz trebušne slinavke, povečajo vstop krvnega sladkorja v celice, lahko pa tudi zmanjšajo vsrkavanje sladkorja iz črevesja v kri. Bolniki jemljejo tablete 2x do 3x dnevno ob obrokih.

Po dolgih letih trajanja sladkorne bolezni, če vsi do sedaj naštetih ukrepi niso več učinkoviti in imamo pred seboj bolnika z neurejeno sladkorno boleznijo, mu predpišemo kot trajno zdravljenje inzulin ali kombinacijo inzulina in tablet. Seveda pa še naprej ostajata enako pomembna zdrava prehrana in redna telesna vadba.

Le pri otrocih in mlajših odraslih, ter če se sladkorna bolezen pojavi v nosečnosti, je potrebno takoj ob odkritju začeti zdravljenje z inzulinom, seveda prav tako ob upoštevanju načel zdrave prehrane in redne telesne vadbe.

ZDRAVLJENJE Z INZULINOM

Inzulin je hormon, ki ga proizvaja trebušna slinavka. Znanstvenikom je uspelo narediti inzulin, ki je popolnoma enak človekovemu. Imenujemo ga humani inzulin. Ker pa je inzulin beljakovina, ki bi jo prebavni sokovi v črevesju razgradili in uničili, je potrebno inzulin vbrizgati v podkožje. Za dajanje inzulina danes ljudje uporabljajo klasični injekcijski pribor (v kompletu so injekcijske igle, brizgalke za enkratno uporabo). Večina pa jih uporablja tako imenovane "peresnike - injektorje". Inzulin si ljudje dajajo 1x, 2x ali tudi večkrat dnevno. Režim dajanja inzulina je odvisen od dogovora in razgovora med zdravnikom in bolnikom, predvsem pa od pripravljenosti bolnika, da bo aktivno sodeloval pri zdravljenju.

Vse naštetu danes sladkornemu bolniku omogoča, seveda če je discipliniran in navodila upošteva, kakovostno življenje in možnost, da z malo komplikacijami dočaka visoko starost.

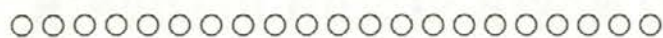
Pa še nekaj besed o alternativnem zdravljenju.

Določeni postopki tradicionalne medicine imajo svoje mesto tudi pri zdravljenju določenih obolenj. Gotovo pa nimajo svojega mesta pri zdravljenju sladkorne bolezni. Razni čaji in še kaj drugega ne bodo pozdravili sladkorne bolezni. Hudo pa je gledati bolnike, ki so verjeli v čudežno rešitev, ko prihajajo v življenjsko nevarnem stanju, ki so ga povzročili tudi sami s svojo naivnostjo.

Naj za zaključek citiram še dr. M. Medveščka, ki v knjigi "Življenje s sladkorno boleznijo" pravi o svojih pogledih na alternativno zdravljenje naslednje: "Ljudje v stiski verjamejo v nemogoče in se zatekajo v slepo verovanje. Drugi govoričijo vse mogoče. Nekateri pa vse verjamejo. Tako je vedno bilo in bo.

Pomembno pa je, da vi niste med njimi!"

Dr. med. Marjana Predikaka

Komisija Turističnega društva za urejanje okolja dela s polno paro

Na seji upravnega odbora turističnega društva meseca maja so se sestale vse tri komisije (komisija za urejanje okolja, komisija za varstvo okolja in komisija za prireditve). Za to poletje so si naložile veliko nalogo. Prav te vročinske dni smo sredi mesta srečali na delu člane komisije za urejanje okolja, ki ji predseduje prof. Marija Rotovnik, dipl. biologinja. Pod kritičnim očesom članov komisije je fotografski aparat pridno beležil vse mestne "pušeljce" in "packarije", kot je povedala njena predsednica. Danes bomo obiskali lokale in prodajalne v mestnem jedru, nato bo na vrsti še okolica. Drugi sklop ogleda in ocenjevanja pa predstavljajo tovarniški objekti in osebne hiše, katerih urejenost ocenjujejo še tri komisije po terenu. Začenjo v Mislinjski Dobravi in končajo v Pamečah.

Prvi vtisi članov te komisije so dokaj optimistični. Prav navdušeni so nad velikim številom novih lepo urejenih zasebnih lokalov in prodajaln, ki so tudi vzorno vzdrževani. Zlasti zaslužijo pohvalo urejena okolica avtobusne postaje, notranjost gostišča in letni vrt BELLEVUE, trgovski objekt KATICA, bistro DOMINA, letni vrt gostišča MURKO. V gostišču MERX - MARČIČ je bila komisija navdušena nad sobo za nekadilce, ki je v naši občini edinstvena. Prijetno presenečata izložbeni vitrini in prodajna prostora na Trgu Svobode, kjer prodaja spominke ga. Alenka SENIČAR in GALERIJA PRIZMA na Glavnem trgu. Za tranzitne turiste so velikega pomena bencinski servisi in vsi trije so v veliko veselje nas vseh vzorno urejeni in vzdrževani.

Na koncu so povedali, da povsod in vedno pa le ne naletijo na takšen red in snago, ter da so odkrili tudi sredi mesta, le streljaj od Glavnega trga, pravo "divje odlagališče" (dokaz je priložena fotografija). Več lastnikov lokalov in trgovin so na takšno nemarnost opozorili in napisati bodo morali tudi nekaj dopisov z neprijetno vsebino na različne naslove. V največje zadovoljstvo nas vseh bo, če bodo ta opozorila rodila sadove. Največkrat se

Gostišče Bellevue - Pagat

Sredi Slovenj Gradca - ob Cankarjevi cesti

zgodi, da naletijo na gluha ušesa. Potem bo naše mesto še lepše, prijetnejše, bolj zdravo in nam vsem v ponos.

Pa tudi od turistov, domačih in tujih, bomo lahko kaj več iztržili.

Da predolgo ne bi motil požrtvovalnih turističnih delavcev, ki v času svojih dopustov opravljajo volontersko delo, sem se poslovil in jim zaželel veliko uspeha.

Obljubili so mi, da mi bodo v jeseni, ko bodo z delom končali, sporočili rezultat vseh ocenjevalnih komisij s predlogi za plakete in priznanja Turističnega društva. Namignili so, da bodo letošnje plakete drugačne in da bo na njih poleg mestnega grba upodobljen tudi venetski konj.

Andrej Šertel

Poškodovano gospodarsko poslopje Viktorja Brodnerja iz Završ pri Mislinji

Strelna zažgala in morila

Sredi meseca julija je strela med nevihto udarila še v nedograjeno stanovanjsko poslopje last Viktorja Brodnerja iz Završ pri Mislinji. V požaru, ki so ga hitro lokalizirali gasilci iz Doliča, Mislinje in Slovenj Gradca je povzročil za okoli 700.000 tolarjev škode. Zgorelo je ostrešje gospodarskega poslopja in okoli 30 nakladalk sena.

Isti dan pa je med nevihto udarila strela v lipo pod katero se je pred nevihto zatekla živina. Udarec strele je bil tako močan, da je na kraju samem ubila kar šest goved. Na Lapovčnikovi kmetiji na Spodnjem Razborju je lastnica Marija Hudej utrpela za okoli 800.000 tolarjev škode.

F.J.

Huda ura

Letošnje leto je pa res čudno ali pa smo čudni mi, ki smo po treh sušnih letih že pozabili, kakšno je pravzaprav pestro poletje z vročino in strelami. Zima se nam je letos zdela hudimano dolga. Pa nič zato, bo vsaj vode zadosti. Pa se je pričela komaj prikačivana pomlad, ki pa ni bila preveč prijetna. Prebujajočo naravo je stalno pral dež, manjkala nam je toplota. Željni toplote smo pričakovali poletje, pa nam zopet ni prav. Ali je hudo vroče ali pa nas zalivajo nevihte, marsikje pa mesari toča. Razdiralna neurja so kratkotrajna, vendar zelo divja. Teh kratkih divjih neurij je bilo letos na Koroškem kar nekaj. Huda ura je bila tudi med Uršljo goro, Jazbino in Kotom. 21. junija letos so se zgrnili nad televizijsko goro težki oblaki. Podhlajene dežne kaplje so postale pretežke, utrgal se je oblak. Pol ure je neusmiljeno klestila vse zeleno debela toča. Zemlja ni več spremljala padavin, še posebno pa na planinskih pašnikih na sončni strani Uršlje gore ne. Pašnike in travniške površine so velika površinska vodobirna območja. Trava, še posebno pa z umetnim gnojem in gnojevko narejene travne monokulture, porabijo oz. sprejmejo manj vode v zemljo, kot pa pestra gozdna tla, porastla s pritalnimi zelnatimi, grmovnimi in drevesnimi vrstami. Še nekaj dni je bila opazna potlačena trava v brazdah, katere je povzročil "utrgani" oblak. Voda si išče najlažjo in nahitrejšo pot v dolino. Tako se je dogajalo tudi v okolici Uršlje. Z strmih pobočij se je zlivala po gozdnih cestah in vlakah, trgala je zemljo, pesek, kamenje in panje.

Zasipala je cestne cevne propuste, odnašala cestne površine med Čemerjem in Jelenovim, marsikje pa je odložila na cestišču več deset kubikov peska. Jazbina je bila v nekaj minutah odrezana od doline. Takojšni prisotnosti okoliških kmetov, še posebno revirnim gozdarjem Mlakarju in kmetu Lavtarju se lahko zahvalimo, da je bila cesta zjutraj za silo odprta in da so ljudje lahko šli na "šiht".

Huda ura pa je bila tudi na severni strani Uršlje, kjer je isti dan odneslo in popolnoma razbrazdalo gozdno cesto v Kotu, s katero se povežani z dolino Ravnjaki, Petki, Kotniki, Štajnerji, Lagoji in ostali.

Komaj smo jih gozdarji Zavoda za gozdove Slovenije iz območne enote Slovenj Gradec popisali in ocenili škodo, delavci GG Slovenj Gradec oz. izvajalci Gradenj pa pričeli z sanacijo poškodovanih cest, že se je ponovno streslo in zlilo. 15. julija je neurje divjalo nad ozkim predelom Javorja, ko je zasulo spodnjo javorsko cesto proti Šentvidu in Slemenju, kmetu Kavniku in sosedom pa je odneslo gozdno cesto. To popolnoma je bilo hudo tudi na slovenjegraški strani, pa tudi ob potoku Velunja.

S končanim neurjem pa se huda ura šele prične. Prične se dogovarjanje med občinskimi možmi, gozdarji in izvajalci, kje dobiti denar za sanacijo uničenih gozdnih cest, če pa še za redno vzdrževanje gozdnih cest ni zadosti denarja. Po neurju poškodovana cesta mora biti čimprej urejena, drugače jo lahko ponovna huda ura popolnoma uniči.

Gorazd Mlinšek

ŠE NEKAJ O NAŠIH STARIH DELOVNIH PRIPOMOČKIH - ROČNEM ORODJU

V januarski številki Viharnika sem opisal nekaj gozdarskega orodja, to je ročnih žag, ki so bila dolga desetletja glavno in osnovno orodje vsakega gozdnega delavca. Te so v zadnjih dveh desetletjih popolnoma zamenjale ročne motorne žage, v začetku težke in okorne, vendar so se tudi te izboljševale in danes brijajo po naših gozdnih lahke in okretne motorke, ki nadomestijo skoraj vse ostalo gozdarsko orodje. Ročne žage pa vidimo lahko samo še kot spomin na neko obdobje, ki je minilo, ali pa v zbirkah starega orodja. V teh dneh, ko govorimo o koncu druge svetovne vojne, se spominjam težkih povojnih let, ko je primanjkovalo vseh osnovnih življenskih potrebščin, od hrane, obleke, pa do najnujnejšega ročnega orodja, ki je bilo potrebno za obdelovanje skope hribovske zemlje. Tudi pri delu v gozdu smo si morali pomagati s starim in rabljenim gozdarskim orodjem, če smo hoteli zadostiti potrebam po lesnih izdelkih, ki jih v letih izgradnje porušene domovine ni bilo nikoli dovolj. Danes, ko si ogledujem staro gozdarsko in kmečko orodje, ki mi ga je uspelo zbrati in katerega sem nekaj tudi sam uporabljal, se mi zdi, da ima vsak kos svojo zgodbo, ki me spominja na posamezne letne čase in na kraje, kjer sem ga uporabljal. Spominjajo nas na minula leta, ko so nam služila za pridelovanje vsakdanjega kruha.

V nadaljevanju bom opisal in s sliko prikazal nekaj tesarskega in poljedelskega kmečkega orodja, brez katerega ni bila nobena, še tako skromna kmečka hribovska domačija. Bilo je naš vsakdanji spremljevalec in pomočnik v hudih in dobrih časih. Vsa ta kmečka orodja so včasih izdelovali vaški kovači. V Razboru nam je to opravljal kovač Martin Potočnik ali Grabnar po domače, ki je bil več izdelovalca vseh vrst sekir in poljskega orodja od motike do plugov. Na večjih in trdnjših kmetijah pa so imeli celo svoje male kovačnice za lastne potrebe, kot na primer Spodnji Kotnik v Razboru. Gospodar Feliks Knez zna še danes izdelovati lepe in priročne krampiče in prel'ce, katere rabijo ženske pri svojem delu na vrtu ali njivi. Tudi to je del naše preteklosti.

Nekaj tesarskega in kmečkega orodja, opisanega od leve na desno:

1. ročni skobeljniki ali "hobličji", dva večja in eden manjši. Večji so se uporabljali pri izdelavi in polaganju kmečkih podov "gumnu" pa tudi v stanovanjskih prostorih, manjši pa pri izdelavi raznega pohištva;

2. tesarska sekira ali "cimrovka" za tesanje tramov za ostrešja in lesenih sten. Bila je glavno orodje vsakega tesarja ali "cimpermana";

3. kolarska sekira, imenovana "bognar"ca" za obdelovanje širših komadov lesa pri popravilu in izdelovanju raznega kmečkega orodja in naprav;

4. orodje z zakrivljenim in zaokroženim rezilom, imenovano "teslo" za dolbjenje in izdelovanje svinjskih korit in korit za napanje živine;

5. leseni "ribežen" za ribanje repe za kisanje, pese in korenja za mlade prašičke, v kuhinji pa za ribanje jabolk za "štrudl";

6. prižigalec za možnarje, imenovan "kušar", nasajen na dolgem držaju in v ognju razžarjen, je služil ob praznikih za prižiganje možnarjev;

7. orodje plevic ali "prelca" nepogrešljivo orodje kmečkih žena in deklet za pletev trave in plevela po njivah in vrtu;

8. orodje za kopanje gnoja iz voza ali hribovskih "gar", imenovano tudi "krevl", rabilo se je tudi za kopanje stlačenega sena ali slame;

9. staro orodje kmečkih črnih kuhinj ali "burkle", služilo je za pristavljanje ali odstavljanje loncev k ognju pri kuhanju v peči;

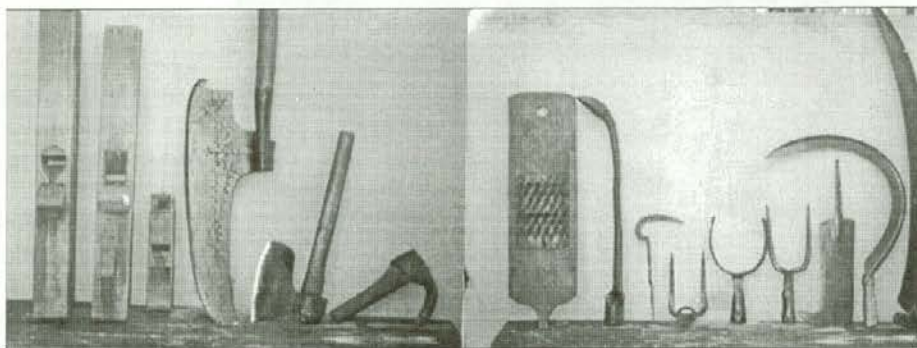
10. podajalnik, orodje, nasajeno na primerno dolg ročaj je služilo za podajanje žitnih snopov pri zlaganju žita v kope;

11. vejnik ali "račun", rabil je pri čiščenju grmovja in podrašč po travnikih, v glavnem pa za sekanje stelje za živino;

12. zadnji dve orodji sta srp in kosa, v starih časih glavni kmečki orodji ob košnji in žetvi.

Vsa ta orodja so morala biti nasajena na primerna držala ali "štile" in so nam služila pri našem vsakdanjem delu.

Tekst in slika: Rudi Rebernik

SREČANJE SLADKORNIH BOLNIKOV KOROŠKE

24. junija 1995 je potekalo na Rinskem vrelcu v Kottljah 3. srečanje sladkornih bolnikov Koroške. V kulturnem programu je sodeloval domačin g. Mitja Šipek, ki je nastopil v svojem značilnem, klenem koroškem nastopu in sicer s prispevkom *Kako sem skoraj postal podjetnik*.

G. Jože Lesjak je nastopil s svojimi pevci. Ob citrah, tem lepem ljudskem instrumentu s prav tega dela Slovenije, je čudovito odmevala pesem *Rožic ne bom trgala*.

V nadaljevanju srečanja je bilo veliko povedanega o namenu takih srečanj. Glavni namen je v tem, da se člani društva med seboj družijo ter dobijo vedno nova in nova spoznanja s področja prehrane in raznih pripomočkov, da se bolezen v določeni meri čimbolj obvladuje.

Zborovanje je pozdravil tudi župan občine Ravne - Prevalje.

Srečanju je prisostvoval tudi predsednik slovenske organizacije za sladkorno bolezen g. Štefan Temlin. Prisotne je lepo pozdravil in zaželel vse najlepše v tem dnevu. Poudaril je vzgojno-zdravstveni vidik takih srečanj. Letošnje geslo svetovne diabetične organizacije je *Znižajmo cenovno nevednosti z zdravstveno vzgojo diabetičnih bolnikov*. Pripravljen je nov program, ki se bo dopolnjeval. Sledila je podelitev številnih pri-

znanj najbolj zaslužnih članov. *Zahvalno listino* je prejela *Slavica Klemenčič* iz društva Slovenj Gradec, mlada in zagnana tajnica društva, od katere si le-to še veliko obeta.

Srebrno plaketo iz tega društva je prejela ga. *Marija Kotnik*, dolgoletna aktivna članica in bivša predsednica.

G. Temlin je poudaril, da Koroška dobro napreduje, kar se tiče delovanja društev in da upa, da bo kmalu zaživelo društvo v Radljah. Za zaključek poudari, da želi s priznanji vzpodbuditi vse ostale k aktivnemu delovanju in da bi tako tudi ostali lahko prejeli podobna priznanja.

V nadaljevanju sledi dvoje predavanj in sicer O zdravi prehrani g. Maruše Pavčič ter Diabetično stopalo dr. Metke Epšek-Lenart. Splošna ugotovitev je, da Slovenci pojemo preveč hrane za prevelikokrat premajhno fizično aktivnost. Na mizi je vse premalo sadja in zelenjave.

Srečanje so omogočili številni sponzorji Koroške, kar je lepa gesta.

Udeleženci so se nato zadržali pri kosilu ter krajšem družabnem srečanju.

Pohvala velja organizatorju za lepo pripravljeno srečanje.

Tomislav Klemenčič

IZLET V STRUNJAN

Društvo za boj proti sladkorni bolezni iz Slovenj Gradca je zadnja leta vse bolj dejavno. Ni še minil teden dni, kar so funkcionarji društva prejeli zaslužena priznanja za zavzeto delo, že so organizirali enodnevni izlet v Krkino zdravilišče v Strunjanu. Izleta se je udeležilo 33 članov društva, ki sicer šteje preko 600 članov in sodi po številu včlanjenih zelo visoko.

Izlet je bil organiziran v soboto 1. julija 1995. Z manjšim avtobusom so se člani odpeljali preko Mislinje, Velenja in Ljubljane na Vrhniko, kjer so si v Tehniškem muzeju Slovenije v Bistri ogledali čudovite zbirke in uživali v prekrasni naravi. Pot so nadaljevali preko kraškega sveta do Primorja. V Zdravilišču Strunjan so bili zelo lepo sprejeti. Zdravnica ga. dr. Olivia Vanič ga je na kratko predstavila, nato pa je sledil ogled nekaterih zanimivih delov zdravilišča. Med udeleženci je ostal vtis, da je za paciente tu zelo lepo poskrbljeno ter da je osebje prijazno in skrbno. Po kosilu so si izletniki za kratek čas lahko privoščili kopanje v morju ali v bazenu. Čas je vse prehitro minil in že je bilo treba na pot proti domu. Avtobus je brzel po avtocesti na Kras, kjer je sledil ogled Rakovega Škocjana in navdušenje nad naravnimi lepotami kraškega dela Slovenije. Skupinska slika na stopnišču pred gostiščem pa bo ostala udeležencem trajen spomin na čudovito organiziran skupni izlet članov, ki si želijo še več podobnih potoz. Hkrati pa se po tej poti udeleženci zahvaljujejo odboru, še zlasti predsedniku g. Pavliču za vse, kar so lepega doživeli na tej poti.

Tomislav Klemenčič

OB SVETEM VIDU LAN CVETI

Pogled na njivo cvetočega lanu se nam redkokdaj nudi. Pred drugo svetovno vojno pa skoraj ni bilo hribovske kmetije, ki ne bi bila pridelovala te, za tiste čase tako potrebne in koristne kmečke kulturne rastline. Za mnoge revnejše kmečke in delavske družine je bilo laneno ali "hodno" platno nepogrešljiv vir oblačjenja, kar so si lahko doma pridelovali. Lan je zelo skromna rastlina, uspeva skoraj na vsaki zemlji, samo da jo varujemo pred odvečnim plevelom, posebno pred slakom in "predencem". To je neke vrste plevela, ki se ovije po stebelu lana in mu preprečuje ravno rast, s tem pa tudi cvetenje in obrod semena.

Da bi obudil spomine na tiste čase, ko se je lan prideloval skoraj na vsaki kmečki domačiji, tudi na najskromnejši, sem sam posejal malo njivico z lanom, ki je prav lepo obrodil in ga imam sedaj shranjenega za nadaljno obdelavo za pridobitev prediva, nato preje in končno lanenega platna. O tem pa morebiti v naslednjih številkah "Viharnika".

Slika in tekst: Rudi Rebernik

Slišati njegov pogosti smeh med pri-povedovanjem, je kakor hoditi skozi njegov gozd in poslušati veter. Ne more skozenj, ne da bi se oglasil z bučanjem v krošnjah prenekaterih velikank smrek in jelk. Povod za moj pozdrav pri njem je zagotovo zapis Tona Modica, dipl. inž. gozd., v prejšnji številki VIHARNIKA "Najvišja smreka v Sloveniji raste na Pohorju".

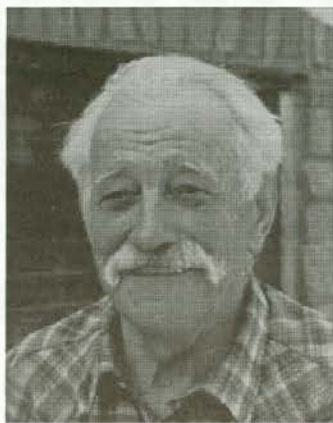
Že dolgo velja izrek, da spoznaš dobrega gospodarja po dobro ohranjenem gozdu. Za Rudija Sgerma velja to še toliko bolj, ker v njegovem gozdu ta smreka ni edina, podobnih je še veliko in tudi jelk je nekaj takšnih, kot bi splošno hiranje te drevesne vrste v zadnjih desetletjih njegov gozd obšlo. Rudi je opazil ponovno dobro rast jelke morda celo prej kot gozdarji, saj ima izreden čut za različna opažanja v naravi, še posebej v svojem 41 ha velikem gozdu. "Jelka si je v zadnjih nekaj letih spet opomogla. Zadolžen sem, da sva z revirnim vodjem marsikatero, ki sva jo že nameravala odstraniti, pustila, predvsem takšne, ki so bile blizu pravih poti." ugotavlja Rudi.

Rudija spreleti neprijeten občutek, ko se spomni povojnega časa obvezne oddaje lesa. Pove: "Na 31 ha odraslega gozda so mi določili 800 kubikov obveznega poseka. Prišla je delovna brigada iz Prekmurja in jaz nisem pustil sekati vse počez, kot je takrat odločila oblast. Čez tristo kubikov sem jim odkazal sam in moral zaradi tega skoraj v zapor."

V njegovem gozdu je več zelo visokih smrek. Tri so izredno visoke. Leta 1938 je njegov brat, prof. Franjo Sgerm - dipl. inž. gozd., izmeril najvišjo, ki je takrat merila 50 m. Leta 1988 jo je izmeril ponovno, imela je 59,32 m višine, njena kubatura pa bila 18,95 bruto kubikov. Istega leta je izmeril še dve sosednji, ki jima je določil 53,15 m in 48,35 m višine in 15,53 ter 8,83 bruto kubikov.

Letos 14. julija so prišli k njegovi najvišji smreki dr. Božo Koler, dipl. inž. geodezije iz Ljubljanske Fakultete za gradbeništvo in geodezijo, Baldomir Svetličič, dipl. inž. gozd. iz Uprave RS za varstvo narave, Samo Jenčič, dipl. inž. gozd. iz Zavoda za spomeniško varstvo v Mariboru, Robert Brus, dipl. inž. gozd. iz Biotehniške

fakultete - oddelek za gozdarstvo v Ljubljani, Tone Modic, dipl. inž. gozd. iz Zavoda za gozdove Slovenije - območna enota Slovenj Gradec ter Miha Kristan tamkajšnji

Rudi Sgerm

revirni vodja. Z geodetskim instrumentom je dr. Božo Koler izmeril njeno višino in to natančno 61 m. To je torej sedanja uradna

nazaj, ko so pričeli te lepe pohorske lege naseljevati. Hkrati pa je verjetno vsaj trikrat starejša kot Rudi. Letos mu bo petinsedemdeset let. VIHARNIK mu ob njegovi tričetrstoletnici želi, še mnogo od zdravja vzravnanih let, kot je spodaj sredi gozda vzravnana njegova velikanka. V svojih dvesto letih je zagotovo preživela veliko vremenskih preizkušenj - Rudi pa življenjskih.

Leta 1943 se je znajšel na nemškem rekrutacijskem seznamu in kmalu za tem ob Baltiškem morju. Takrat je prvokrat v življenju videl morje. Na ruski fronti je bil vsega trinajst dni. To seveda ni bilo nič čudnega, ko pa ni mislil tam na nič drugega kot na prebeg k Rusom. Uspelo mu je. Ko so ga v ruskem ujetništvu zasliševali, kdo in od kod je, jim je na kratko odgovoril, da je Jugoslavc. Takšnega odgovora se je naučil že prej, saj je vedel, da kdor uspe Rusom dokazati, da je Jugoslavc, gre v kratkem v brigado Jugoslovanov in z rdečo armado nazaj nad Nemce. Sprva so ga odpeljali v taborišče v Krasnogorsk. Ker v nemški vojski ni vedel, kaj pomeni beseda stradati, je

Rudi Sgerm,

višina. Kljub preverjanju najvišjih smrek v gospodarskem gozdu v Evropi, niso do danes gozdarji dobili podatka o kateri višji. Potemtakem ima Rudi Sgerm iz Orlice pod Ribnico na Pohorju v svojem gozdu, pozornosti vredno evropsko prvakinjo: NAJVIŠJO SMREKO V EVROPI. Rudiju čestitamo, da jo je pri svojem gospodarjenju v gozdu ohranil, to pa zavezuje k nadaljnji ohranitvi tega izrednega naravnega spomenika tudi njegove naslednike.

Marsikaterega zanima njena starost. Tudi to bodo nekoč, ko jo bo ujma položila na tla, ugotovili. Zagotovo pa je štirikrat mlajša kot Sgermov rod na tej kmetiji, ki sega po ustnem izročilu okrog osemsto let

to dodobra zvedel v ruskem ujetništvu. Bila je zima in ob sestradanosti je še kako rad verjel, da je zunaj minus 40 stopinj C. Kadar je pljunil, je zagledal na tleh led. Slina je zmrznila v hipu.

Še pred ujetništvom je pisal sestrama, da naj ju ne skrbi, če ne bo od njega delj časa kakšnega sporočila. Samo tega si naj ne mislita, da je mrtev.

Z jugoslovansko brigado je med slabo osrkbovano in pomanjkljivo oboroženo rusko vojsko prišel v Niš, nato v Kragujevac in naprej v Čačak. Tam je v zagrizenem boju z Nemci padlo polovico njegove brigade, saj je bilo Nemcev kot smetja. Naenkrat se je znašel v Beogradu in od tam na sremski fronti, na dan osvoboditve v Grobelnem pri Celju. Novembra 1946 je po treh letih prestopil ljubljani prag svoje domačije. Vsemogoči doživljaji teh treh let so se mu motali po glavi in komaj je verjel resnici, da je živ, da je zdrav, skratka, da je doma.

Njegova stasita drža in visoka vzrast dajo slutiti, da je bil pred 48 leti pravi pohorski fant - korenjak. Izza sivih brk, ki so mu zares v okras, zaslediš izraz, ki je vedno v rahlem nasmešku. Poteze na obrazu ne potrjujejo njegovih let, prej dajejo videz, kot da so desetletja življenja pljusknila čezenj in mu njegove značajske poteze le utrdila.

Leto dni po vrnitvi se je poročil z Betko Pušnik iz Dovž. Še pred vojno sta se na Senjorjevem domu pri Ribniški koči ob naključnem srečanju spogledala. Potem je svojo prinesel čas vojne in spet svoje čas miru.

Na sliki od leve proti desni: avtor besedila, Baldomir Svetličič, Božo Koler, Tone Modic, Robert Brus, Miha Kristan in Samo Jenčič - Foto: Ana Šertel

Rodilo se njima je četvero otrok. Rudi in Betka sta bila z njimi srečna, bilo so med seboj življenjsko prepleteni kot pomlajen gozd tam spodaj. Bilo jim je dano petnajst let sreče. Potem mu je smrt vzela Betko in pred štirimi leti še njegovega naslednika sina Branka. Spodaj v jarku se je na pole-deneli cesti avto zavrtel v nepredvideno smer in šestintridesetletni mladi Sgerm je zapustil ženo Damijano ter triletnega sina Gregorja in enoletno hčerko Tanjo.

Letos se je Rudijeva snaha Damijana po štiriletnem vdovstvu poročila z Blažem Kristanom iz Vuhreda, kakor nekoč Rudi, ko se je po nekajletnem vdovstvu poročil s Pavlino Lužnic iz Trbonj. Danes je rodovna in imenska vez po priimku med Rudijem in njegovim vnukom sedemletnim Gregorjem tisto kar daje upanje, da se bo njihova kri še

dober dan

naprej prelivala iz roda v rod. Dobesedno kot je zapisal Oton Župančič:

*Iz veka v vek,
iz roda v rod
krvi gre tek,
duh išče pot.*

Rudi ima za koga živeti. Želimo mu, da bi čez dobrih petnajst let zdrav videl svojega domačega pravnuka. Smreka spodaj ob potoku bo takrat za kakšen meter višja, čebele bodo nabirale hojev med in Rudi bo točil. Točil je tudi letos, saj čebelarji že od svoje mladosti. Z dobrim domačim hojevim medom poživlja svoje domače in sebe. Pri-povedoval bo mlajšim okrog sebe o svojem rodu, o sebi in o vsem, kar je nekaj zapisano v VIHARNIKU. Popeljal jih bo v gozd in jim zaupal, kako je treba z njim gospodariti, morda jim bo kaj zaukazal. Tretje tisočletje našega štetja bo na začetku, zadnja stoletja drugega bodo shranjena v smreki, njen vrh bo med šestdesetimi in sedemdesetimi metri proti nebu. Takrat bo pri Sgermovih po vrsti bogve kateri rod. Rojstne knjige pišemo pri nas šele dobro poltretje stoletje.

Hvala lepa!

Andrej Šertel

NAVIŠJA SMREKA V EVROPI

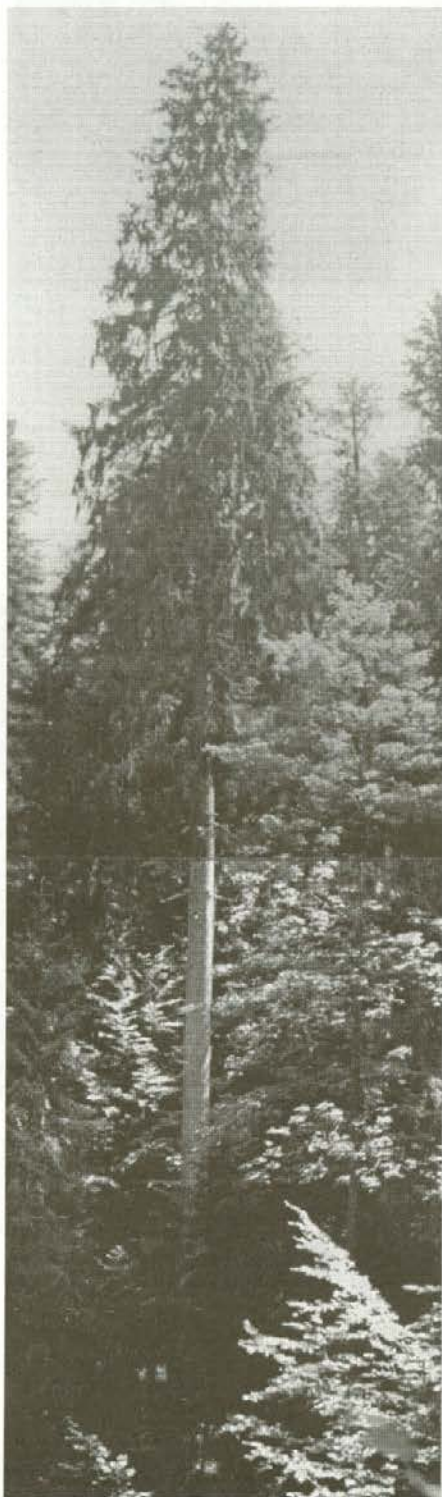

Foto: A. Šertel

Beli lisi ob vznožju smreke sta dve osebi, ki smo ju namenoma povabili ob fotografiranju, da je primerjava med višino človeka in višino drevesa čimbolj dojemljiva.

RENESANSA

*Res slabi so časi prišli,
za denarce pač tarnamo vsi.
Naj bo kdorkoli, kdor pot si utira,
al' vsakega finančna služba odira.*

*So upokojencem
2% pokojnine primaknili,
da bi rajo s tem procentom razveselili.
A sebi so pa 20% plače dodali,
da ne bi oni lačni ostali.*

*V Ljubljani zdaj beli,
so poslanci veseli.
Njih usoda ne tepe,
si polnijo žepe.*

*A v Ljubljani so tudi še taki ljudje,
da iz smetišča iščejo živeža že,
da bi zdravi pojedli kar najdejo tam,
da bi ne bilo treba kaj iskat drugam.*

*Saj tudi včasih je bilo hudo,
to starejši ljudje dobro vemo.
Smo vse preživeli, starost dočakali,
zakaj bi se vendar smrti mi bali.*

*Ko pride pa smrt, ta nič ne izbira,
ona si svojo pot vedno utira,
naj bo revež al' gospod magnat,
vsak moral bo odgovor dat.*

*Kadar pa nas bodo v hladni grob dali,
ob grobu bodo mnogi dejali:
"Naj v miru počiva, je poštenjak bil,
sedaj bo pa v hladni zemljici gnil."*

Franc Karner

VIHARNIK izdaja Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec, p.o. Uredniški odbor: Ida Robnik, Majda Klemenšek in Gorazd Mlinšek. Urednica: Ida Robnik, lektorica: Majda Klemenšek. Tehnični urednik: Bruno Žnideršič. Naklada: 1900 izvodov. Tisk in dovršitev: TGP CODA PRESS, Maribor, 1995.

Na podlagi mnenja Ministrstva za informiranje z dne 30. 1. 1992 je VIHARNIK proizvod informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3, za kar se plačuje petodstotni davek od prometa proizvodov.

Predstavniki vlade in gostje pod Najevsko lipo

Dr. Vladimir Topler, podpredsednik DZ, je imel slavnostni govor

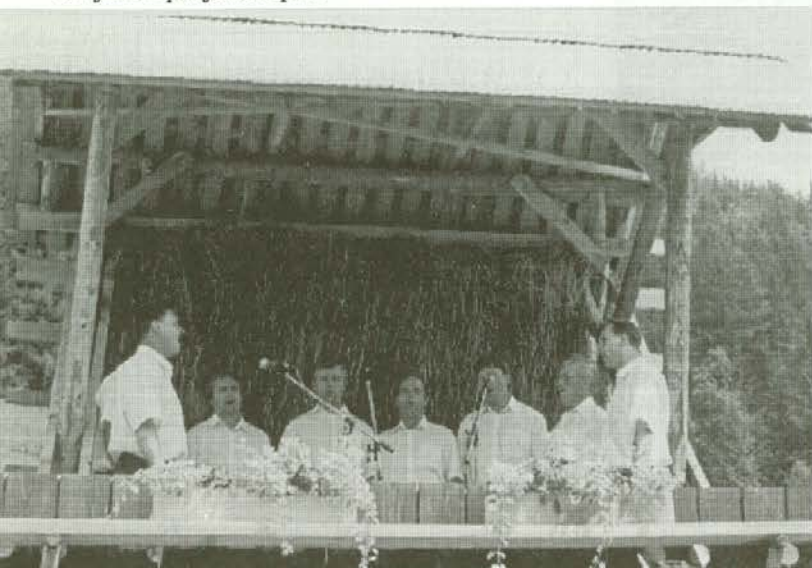

Trije predsedniki - dr. Ivan Kristan, Milan Kučan in Franc Stakne

Ali bomo drugo leto - ta čas - v Evropski zvezi?

Črnjanski pobje so zapeli

Pod lipo je bila marsikatera beseda tudi o poslovnem življenju

Koroški "rej" pod lipo

PRI NAJEVSKI LIPI

Mlatiči so na prireditvi mlatili prano slamo - kot še marsikdo

*Družina veleposlanika
Kitajske Lu Peiscin
in njeni prijatelji*

*Milan Osojnik - Najevnik - je zadovoljen
spremljal letošnjo prireditev pod svojo lipo*

*Letošnji štehvovski mojster Primož Pratnekar z zmagovalnim vencem
iz žitnega klasja*

Štehvovci so se pred štehvanjem predstavili

Tako so prisluhnili udeleženci slavnostnemu govorniku

SPET HUDA URA

V prispevku "Huda ura" omenja pisec kako je 15. julija hudo neurje divjalo nad ozkim predelom Javorja in kmetu Kavniku odneslo gozdno cesto.

Ponovno hudo neurje se je v Gornjem Javorju razbesnelo tudi 28. ju-lija zjutraj, ko je imenovanemu kmetu Kavniku strela udarila v gospodarsko poslopje polno sena in različnih strojev ter pripomočkov. Živino in nekaj opreme so rešili, poslopje pa je zgorelo do tal. Upamo, da bodo dobri sosedje pomagali Kavnikovim postaviti novo gospodarsko poslopje čim prej, da bo njihovo gospodarjenje teklo čim manj boleče naprej.

Tudi s tem namenom objavlja VIHARNIK vest o nesrečnem dogodku pri Kavnikovih.

Andrej Šertel

Pri Greglu na Orlici, kjer letos obilno med smreka in jelka, čebelarji radi pripeljejo na pašo svoje "pridne muhe". - Foto: Andrej Šertel

GNILI SVET

Tako okrogel je ta moj svet. Že od pomladi ristem z njim. Z drevesa sem sicer padel na tla. Priznati moram, da me je zelo pretreslo. Sunek padca je nekoliko omilil gnili del mojega sveta.

Okolica mojega sveta je prijetna, obdajajo me listi detelje, ki zadržujejo vlago, ki je nujno potrebna za moj razvoj. Moti me v bližini posejana angleška trava. To je potrebno stalno negovati. Skrbna nega pa ni primerna zame. Le kaj bi se zgodilo, če bi drevo, pod katerim je zdaj moj svet, bilo poškröpreno s strupenim škropivom. Ne bi več užival v svojem gnilem svetu. Pa se je zgodilo tisto, česar sem se najbolj bal. Ti skrbni ljudje mi ne dajo miru, saj enkrat na teden onesnažujejo naravo, ko z motorno kosilnico negujejo angleško travo. Prejšni teden sem imel srečo, kamen med travo me je obvaroval najhujšega.

Danes pa sem imel smolo, saj je rezilo kosilnice razpolovilo moj okrogli svet. Ali bo ostal ostanek mojega sveta zadosti svež, pa čeprav gnil, da se bom lahko dokončno razvil.

"Le kako gnil je človeški svet!" sem si rekel, ko sem se spomnil na brata, ki ga je človek z njegovim gnilim svetom vrgel med odpadki v koš za smeti. Tako okrutno ga je zadušil smrad človekovega dela. Kako okrutno je to človeško bitje proti nam pritlikavcem, ki smo tudi sestavni del Narave. Sem črv, ki preživljam svojo mladost v gnilem jabolku.

Gorazd Mlinšek

Zenitovanjski običaji

11. nadaljevanje

Po končanem "zajtrku" so imeli starešini, camar in družička "sestaneč" na katerem so se dogovorili, koliko bo znašala "larma" denarni prispevek za kuharico, strežnice in muzikante. Ženinov starešina je potem svatom, zbranim pri zajtrku sporočil, koliko znaša "larma" na par svatov. Če pa kdo ni bil s parom, je pa tudi bilo določeno, koliko mora prispevati. Pobiralo se je v pokrit krožnik. Ponekod so med tem časom, ko se je pobirala "larma", prinesli na loparju (s katerim so navadno dajali kruhove hlebe v peč) glavno kuharico in ji seveda v šali povedali, kako je kuhala in jo s solo plesom posebej počastili.

Primer pogovora:

Starešina: Alo, pojdite po našo kuhar'co, da ji povemo, kar ji gre!

Svat: (si natakne velika očala - seveda brez šip). Prebral vam bom, kar

sem si zapisal, kako je kuhala naša Pepa.

Prva "rihta" je b'la župa z nudlči, ki so b'li seveda pretovsko narezani.

Kuharica: Seveda pretovstvo, ko pa je starešina štak čudno ziniu, da so se mu po bređi obešali.

Svat: Druga rihta je bil kuhan hren. Svatja: Ja, štak je bil hud, da me še dej na kihaje sili.

Svat: Pol so b'li krapi, ki so 'meli štake lepe krencce, kot sta b'la nevestin in družičkin.

Drugi svat: Strašno nam je pasala svinjska pečenka s cušpajzom. Ko smo b'li ob treh vsi trudni, nas je "zlobala" z vlečeno potico, pa sir je bil not' namazan.

Svatja: Pa na pohane kure ne smeš pozabit!

Svat: Ja, večkrat je pozab'la krof vun spucat.

Kuharica: No ja, vidim, da še niste nikol' prej jedli filanih kur.

Starešina: Eh no, pa še kar v redu nas je zrihtala. Muzikanti, vrež'te eno za našo kuhar'co! (z njo zapleše solo ples).

In - prišel je čas slovesa. Svatje so se navadno vstopili v krog z muzikanti na sredini, se prijeli okrog vratu in zapeli. Nevesta in ženin sta bila seveda med njimi.

Nevesta le zdrava ostani, na nas pa nikol' ne pozabi.

Mi moramo iti, se od vas posloviti, mi moramo iti od vas.

Ženin le zdravi ostani, na nas pa nikol' ne pozabi ,,,

Svatje le zdravi ostan'te, na nas pa nikol, ne pozab,te ...

Starešina: Glažki so še naliti, ven ga je treba popiti.

Nikar še ne hod'te, nikar še ne hod'te,

ostan'te še tukaj pri nas.

Svatje se dajo prepričati, da še spijejo kakšen kozarec. Seveda teko tudi solze slovesa.

"Larma" je pobrana in starešini, camar in družička določijo, koliko plačajo kuharicam, strežnicam in muzikantom. Slednjim denar ne dajo kar na roko. Navadno prineso v izbo dolg stol, na katerem so trije pokriti krožniki. Ugibati morajo, v katerem je njihovo plačilo. Če ne uganejo kar takoj, morajo za kazen še kaj igrati.

Svatje se odpravljajo domov. Za potnico jim gospodinja da v culo zavезanih dobrot z ženitovanja, da jih tudi njihovi domači malo pokusijo. Muzikantje vsak par pospremiijo z muziko. Bolj petični jim naklonijo še kakšen goldinar.

Anica Meh
(se nadaljuje)

Grad Scone pri Perthu - Foto. R. Sekirnik

Prekoračimo mejo in v večernih urah se zopet nastanimo v mladinskem prenočišču (Youth Hostles) v glavnem mestu Škotske, Edinburghu.

Škotska je zelo slikovita dežela. Za južni del, ki smo ga spoznali le bežno med vožnjo od Carlise do Edinburgha in nazaj grede od Glasgowa do Carlise, so značilni zeleni pašniki, nedotaknjeni gozdovi, ki se razprostirajo na vzpetinah.

Tukaj se prvič srečamo s škotskimi naselji, zgodovinsko bogatimi, saj je stoletja trajajoči spor z Angleži pustil svoje posledice, zlasti v obmejnem pasu. Naselja so urejena, bogata na gozdovih, muzejih, poleg tega tudi industrijsko razvita.

Po jutranji vožnji skozi Edinburgh smo videli grad, vladno palačo, cerkev, akademijo... Name so naredili vtis starejši ljudje, oblečeni v plašče zelene fluorescenčne barve, ki so v obliki javnih del pospremili otroke-šolarje preko ceste.

Ko zapustimo Edinburgh, nadaljujemo pot proti severu Highlands - gorato Škotsko.

Pri Perthu prečkamo zaliv Tay preko elegantnega 1500 m dolgega mostu železne, viseče konstrukcije. Perth je nekdanja škotska prestolnica. Obiskali smo grad Scone, davni sedež škotskih kraljev. Vodiči vodijo obiskovalce največ preko dveh prostorov. Oblečeni so v škotska krila klana, ki so mu lastniki gradu pripadali. Povsod je čutiti škotsko iznajdljivost in ponos na kulturno dediščino. Sedanji lastniki gradu živijo le v enem krilu, druga so odprta javnosti. Z vstopnino in trgovino s spominki si pridobijo del potrebnih finančnih sredstev za vzdrževanje.

Grad Scone je za en dan obiskala tudi kraljica Viktorija. Pogrinjek za to priložnost je še danes razstavljen na mizi. Na obisk so se pripravljali kar dve leti.

Peljali smo se v Pitlochry in v Edradourju, najmanjši destilarni viskija na Škotskem; nismo mogli videti postopka, ker ni bilo predhodne najave. Pot nas je nadalje vodila preko škotskega višavja in ogledali smo si grad vojvode Athollskega, Blair. Tudi ta grad je za tri

dni obiskala kraljica Viktorija in od tedaj ima grad kot edini na Škotskem pravico vzdrževati tudi svojo vojsko. Grad je odprt za obiskovalce in izhod iz grajskih soban vodi skozi trgovino s spominki. Mesteca in vasi so slikovita, pokrajina vedno pestrejša, v dolinah so pašniki z ovcami in z značilnim škotskim govedom z dolgo rjavo dlako. V jutranjih in večernih urah so pašniki polni kuncev, ki imajo svoja bivališča v rovih, zlasti na peščenih tleh. V gorskem svetu so gozdovi ali goličave poraste z genisto ali močvirskim rastlinjem. Reke pritekajo iz številnih jezer. Preko Ivernessa smo nadaljevali več urno vožnjo proti gradu Carbisdale, kjer smo prenočili. Upravitelj gradu je manjši skupini predstavil zgodovino gradu. Omeniti ni pozabil strahov, ki se pojavljajo v raznih oblikah in v določenih prostorih, tudi sobah, kjer smo prenočevali. Bila sem tako utrujena, da mi tudi strah ni prišel do živega. Prespali smo v sobi in zasedli vseh osemnajst ležišč. Zjutraj sem se "tuširala" z ledeno mrzlo vodo. Tudi ta grad je mladinsko prenočišče. Zopet sem primerjala našo mladino in tisto, ki je doslej prenočevala v tem gradu. Moški in ženski prostori so strogo ločeni. To je bilo že opazno v Angliji. V gradu smo se sprehajali med nezaščitenimi kipi in slikami - originali, starimi preko dvesto let. Nikoli ne bom pozabila predvsem enega udeleženca ekskurzije. S kako navdušenostjo, takorekoč pobožnostjo, je ogledoval kipe! Ustavil se je ob materi z otrokom, ki naju je najbolj navdušil. Zelo lepo je opisal umetnino. Milina v materinih očeh proseva skozi marmor ...

Tudi jedilnico so krasile stare slike. Vse je ostalo nedotaknjeno in nepoškodovano! To spoznanje je vredno razmisleka! Verjetno so mladi njihovo največje bogastvo! Grad obdaja silno pester gozd, pretežno iglavcev in daje izgled naravnega parka. Tu, kot tudi drugod v gozdu, ga krasi za naš gozd nenavadna podrast - rododendron, ki mu daje še nežnejši navdih.

Carbisdale Castle - najvišja točka našega potovanja po Škotski - Foto: R. Sekirnik

Rija Sekirnik
(se nadaljuje)

Stanko Plevnik- zeleni muzikant

Sedemnajstletni Stanko Plevnik si je takoj po končani vojni kupil v Skomarju staro partizansko harmoniko. Takrat je živel v Komisiji, kjer se je tudi rodil. Pet let je delal pri gozdnem obratu v Mislinji, se kratkočasil s harmoniko in se kar sam, po svojem prirojenem posluhu, učil pritiskati na gumbe svojega rdečega meha. Nekaj osnov ga je naučil pokojni Plentakov Jožek, še preden je odšel k vojakom. Po vrnitvi od vojakov se je zagledal v Vero Založnik, v svojo sovaščanko iz Komisije in ker v Mislinji ni bilo dela za vse sekače, se je z družino preselil h Godcu pod Uršljo goro. Tam je kot sekač živel celih štirinajst let in ko je njegovih pet otrok potrebovalo bližino šole, si je strašansko želel v dolino. Kupil si je starejšo hišo v Slovenjem Gradcu, postal iz ravenskega slovenjegraški sekač ter se po petintridesetih letih dela invalidsko upokojil. Še prej je v Radušah pri Apatu posekal čez petdeset metrov visoko smreko, za katero mu je še danes žal, mar bi jo bili pustili na miru in bi kot naravni spomenik rasla še danes. Delovne norme ni dosegel samo enkrat v življenju. Sicer pa so se pri delu zelo dobro ujemali z Maksom Založnikom in Avgustom

Svečkom, saj so marsikateri mesec zaslužili trikrat več kot drugi sekači, seveda so tudi naredili trikrat več.

Stanko je skozi 35 let svoje delovne dobe na harmoniko čisto pozabil. O njej je začel razmišljati in jo otipavati kot nekoč, ko se je pred sedemnajstimi leti upokojil. Začel je pravzaprav znova. Osnove notnega sestava in muzikalne izobrazbe nasploh mu je dal Franc Šegovec - vodja Štirih kovačev, za kar mu je vedno hvaležen. Stanko je ustanovil svoj ansambel, ki so ga pri društvu invalidov v Slovenjem Gradcu imenovali DRVAR. V ansambel so pritegnili pevca Jožico Meršak in Jožeta Kumra, na bas kitaro pa jih je spremljal Peter Mehle.

Na vsakoletnem srečanju invalidov na Uršlji gori so igrali že osemkrat in lani na Naravskih ledinah devetič. Nasploh so velikokrat igrali po Mislinjski, Dravski in Mežiški dolini, še v Ljubljani so se pojavili s svojim nastopom. Na Graški gori, kjer je vsako leto srečanje domačih ansamblov, so pred leti odnesli celo drugo mesto. Za tisto priložnost jim je pesem napisala pokojna Vida Gerl iz ravenskega gozdarskega obrata, sicer pa pišejo pesmi

Besedilo: Jože Vizjak
Glasba: Stanko Plevnik
(Valček)

LEPO BITI JE GOZDAR

*Si slišal kdaj, kako lepo pojo
zeleno smreke, ki veter zibje jih,
si slišal kdaj, kako lepo pojo,
mogočni hrasti v svoji rasti.*

*Si videl kdaj ljubezen mladih srn,
ki išče življenja in nove poti,
jelenov krik je moja lepa pesem,
kjer fazan se oglašča, tam je moj dom.*

*Lepo biti je gozdar, v objemu tvojem,
zeleni gozd, kar daješ mi, je vse zlato,
zate živim, ker si bogastvo moje,
tam ob tebi najdem mir in svoj pokoj.*

*In lovca spev skrivnosten tih koraka,
po stezah tihih tvojih, moj zeleni gozd,
ob tebi najdem mir in svojo srečo,
skrivnostno svoje varuje mi vse poti.*

za njegovega DRVARJA še Anica Kumer iz Koprivne, Jože Vizjak, bivši starotrški župnik in Zlatko Škrubej. Stanko Plevnik jih je do sedaj uglasbil okrog štirideset, od katerih jih je veliko našel v pesniški zbirki Šopek s koroških bregov, samoraslega pesnika Blaža Mavrela s Strojne. To zbirko pesmi je Blažu Mavrelu izdalo in založilo leta 1971 Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec in bilo v tistih časih edino podjetje, ki je odšknilo kakšen dinar tudi za kulturo. Mnoge pesmi mu je pomagal uglasbiti prej imenovani Franc Šegovec in nasploh ga je glasbeno podkopal do te mere, da se Stanko danes pogovarja o notah, durih, cisih in fisih kot kakšen star glasbeni maček. Prav zaradi prepevanja v svojem Drvarju, je moral Stanko dokupiti še dve harmoniki, tako da ima danes tri. "Dure moraš dobro poznati," pove Stanko Plevnik "kakor moraš dobro poznati sekaško orodje in delo z njim."

Stanko že vseskozi namerava priti ob letu na Ivarčko jezero, na srečanje koroških upokojenih gozdarjev. Do zdaj je vedno nekaj vmes prišlo, da ni utegnil. Za drugo leto pa pravi, če mu bo le dopuščalo zdravje, da bo prišel in s svojo harmoniko nastopil v kulturnem programu pa tudi sicer bi se rad poveselel med svojimi nekdanjimi sodelavci.

Stanko! VIHARNIK vam želi ustvariti še veliko lepih viž!

Ansambel "Drvar": Jože Kumer, Jožica Meršak, Stanko Plevnik, pokojni Janez Kozar in Franc Meško

Andrej Šertel

FRANC POGORELČNIK 1942 - 1995

Nepričakovana in kruta vest nas je obšla, ko smo zvedeli za vse prerano in mnogo prezgodnjo smrt Franca Pogorelčnika iz Srednjega Doliča pri Mislinji. Onemeli smo z neurejenimi misli in se spraševali koliko se sploh poznamo. A tragična usoda 53 letnega Franca Pogorelčnika ostaja med nami kot nerešljiv vozal človeških stisk, ki jih po notranjih viharjih zunaj obseva varljivo sonce. Zgodilo se, da umre človek tako nenadoma in tako nepričakovano, toda vsaka smrt nas globoko presune in pretrese. Ponavadi traja dolgo časa, da se zavemo udarca, ki nas je zadel. Bolečino in žalost ob tako nenadni smrti občutijo njegovi najdražji, ki so z njim delili težke pa tudi lepe trenutke življenja.

Sredi lepih pohorskih gozdov na Golavabuki je Francu pred 53 leti stekla življenska zibel, obdana z veliko ljubeznijo mame Lenke in očeta Franca. Skupaj s tremi sestrami in bratom je preživljal mladostna leta. A kaj hitro je spoznal, da je življenje v dolini lepše in lažje zato si je poiskal službo pri takratnem Viatorju na Prevaljah, nazadnje pa v rudniku lignita v Velenju.

Leta 1970. si je v Doliču poiskal življensko sopotnico Štefko Bricmanovo in

s skupnimi močmi sta si uredila srečno zakonsko ognjišče v katerem sta se jima rodili hčerki Simona in Anita. Aktivno je kmalu pričel delati v organih krajevni skupnosti; dolga leta je bil član sveta krajevne skupnosti, poveljnik civilne zaščite, član potrošniškega sveta pa član odbora za gradnjo telefonije, vsa leta pa je bil tudi član pokopališkega odbora v katerem se je zlasti zavzemal za pokopališki red na pokopališču in za njegovo razširitev. Pri gradnji nove mrliške vežice pa je imel prav on največ zaslug.

Pokojni Franc Pogorelčnik izhaja iz družine, ki je doma slovenska pesem. Tudi sam je rad prepeval in v pesmi je našel sprostitvev in duševni mir. Uspešno je nastopal kot igralec v domačem prosvetnem društvu v Šmartnem pri Slovenj Gradcu in nasploh ljubil lepo slovensko besedo.

V letu 1990 in 1991 ob napadu Jugoslovanske ljudske armade na Slovenijo je v deset dnevni vojni kot poveljnik civilne zaščite pri krajevni skupnosti aktivno deloval proti agresorju in tako postal član združenja veteranov vojne za Slovenijo.

Takšnega kot je bil Franc Pogorelčnik, delovnega in aktivnega, bomo ohranili v najlepšem spominu. Hvala mu za vse.

Naj mu bo lahka domača zemlja!

F. Jurač

MARKO SMOLAR 1959 - 1995

Vse prehitro in mnogo prezgodaj je posegla smrt na Petrčovo kmetijo v Pamečah, ko je iz sredine svojih najdražjih izrgala mladega gospodarja, moža, očeta, sina in brata Marka Smolarja. Težko in hudo je spoznanje, ko smrt prekine življensko pot tako mlademu, kot je bil Marko. 22. septembra 1995. leta se je rodil na Peterčevi kmetiji v Pamečah in bil tretji izmed petih Smolarjevih otrok matere Frančiške in očeta Ivana. Svoja otroška in mladostna leta je preživljal skupno z brati in sestrama. Po končani osnovni šoli se je na Ravnah na Koroškem izučil za klučavničarja. Zaposlil se je v železarni in je bil vester ter priden delavec, med sodelavci pa cenjen in spoštovan.

Leta 1987 si je za življensko sopotnico izbral sosedovo Vladimiro in s skupnimi močmi sta si lepo uredila zakonsko ognjišče, v katerem so se jima rodili trije otroci; Silva, Davorin in Janja. Sedem let pred tem pa je po smrti svoje matere moral prevzeti kmetijo, na kateri je poleg dela v železarni moral delati in garati. Ker pa je bil vajen vsakega dela že od rane mladosti, mu nikoli ni bilo težko opravljati vsakodnevnih težkih del na kmetiji po

napomi službi. Z ženo sta se odločila za gradnjo nove hiše in s skupnimi močmi sta jo uspela zgraditi, na kmetiji pa sta postorila marsikaj na novo, da je bilo gospodarjenje lažje in napredno.

Zahrbtna bolezen pa je Marku kaj hitro pričela načenjati življensko moč, saj za bolezen, za katero je trpel, v sodobni medicini še ni zdravila. In moral je umreti, čeprav je imel pred seboj še veliko hotenj in načrtov.

S svojo vse prezgodnjo smrtjo je zapustil ljubečo družino in ostarelega očeta. Na Peterčevi kmetiji njegovih pridnih rok ne bo mogel nihče zamenjati, velika praznina pa je ostala tudi med njegovimi sodelavci v ravenski železarni.

Marko, hvala ti za vse, kar si v svojem kratkem toda bogatem življenju dal svojemu "gruntu" in vsakomur, ki si mu pomagal v stiski. Zdaj, ko te ni več, te bodo pogrešali tvoji najdražji: žena in otroci, oče, brata in sestri, veliko praznino pa bodo čutili tvoji sodelavci in prijatelji, ki jih nisi imel malo. Takšni ljudje, kot si bil Marko ti, ne umro, taki zaslužijo, da žive... Vsem žalujočim naše iskreno sožalje!

F. Jurač

OŽBI MOZGAN, pd. Čužlak

O koreninah grunta se je v neki kmečki noveli tako krepko izrazil F.S. Finžgar. Nekaj desetletij je že od tega, kar sem to prebral, snovi se še samo medlo spominjam, izvima misel priljubljenega slovenskega pisatelja pa še vedno tli v meni in se ob primernih priložnostih oglasi.

To je bilo tudi letos junija, ko je umrl Ožbi Mozgan, p.d. Čužlak iz Tolstega vrha. Rojen je bil v Sp. Javorju. Njegova mati, revna bajtarica in samohranilka, je otroke hitro razdajala po kmetih, kjer so bili rejenci, pastirji, hlapci in deklet. Ožbija je dala h Kavšaku v Sp. Javorju.

Spoznala sva se med okupacijo, po koncu vojne pa sem ga iz njegovega rojstnega kraja na naš vrh pripeljal jaz. Bil je moj hlapec 46. in 47. leta. Ocena, ki mu jo dajem je zelo kratka, a je nadvse pohvalna. Ne samo da je bil več vseh kmečkih del, vsakega se je lotil z vnmom, z veseljem in ga tudi v redu opravil. Takrat še nismo poznali, kaj šele imeli sodobne kmetijske mehanizacije, vse smo morali narediti ročno in z vprežno živino! To je bilo pravo garanje, vendar smo znali v njega vplesti tudi dobro voljo. Te trditve mi ne bo oporekal noben kmečki človek starejše generacije.

Rajni Ožbi je bil za to pravi mojster. Vsako, tudi neprijetno stvar je znal obrniti na dobro. Bil je šegav človek. Njegov humor je bil pristen, prijeten, nalezljiv. Klafanja ni poznal, njegovo govorjenje in vedenje je bilo zmeraj dostojno. Prijetno je bilo z njim pri delu, prijeto v družbi. Na našem vrhu si je izbral življensko družico, ki je imela srednje veliko kmetijo. Tako se mu je izpolnila tiha želja, ostati vse življenje na zemlji.

Vse svoje življenske moči je takorekoč razdal zemlji. Njegovo truplo je bilo spremenjeno v pepel. Te skromne ostanke njegove osebnosti smo 19. junija z največjim spoštovanjem vrnili materi zemlji. Ostal pa bo lep spomin.

Zadnje slovo so mu počastila tudi štiri odlikovanja za zasluge v NOV. K tem dodajam še eno priznanje. To skromno posmrtno priznanje mu dajem za krepost, ki je bila v polpretekli dobi zelo redka: vdanost in ljubezen do zemlje!

V času obnove in industrializacije domovine, je bilo kmetijstvo - predvsem zasebno - potisnjeno na rob vsega družbenega dogajanja. Prioriteto je imela predvsem industrija, ki se je bliskovito širila in množično zaposlovala delovno silo. Zaradi tega so se kmetije naravnost praznile! Zaposlili so se hlapci in deklet, kmečki sinovi in

GRUNT IMA KORENINE DO PEKLA - V spomin kmetu, ki je bil vdan zemlji

hčere, niso bili redki tudi primeri, ko se je zaposlil tudi gospodar! Zaposlitev je bila zelo vabljava, saj je nudila neprimerno ugodnejše življenske pogoje, kot smo jih imeli na kmetih: redni mesečni zaslužek, krajši delovni čas, zdravstveno in pokojninsko zavarovanje, pogoje za ustanovitev lastne družine in še kaj. Na zdravstveno in socialno varnost pa smo morali kmetje čakati 25 let! Za slučaj bolezni smo imeli možnost zavarovati svojo živino, sebe pa ne!

Čeprav je bil rajni Ožbi navaden hlapec in ni imel niti pedi svoje zemlje, ga niso premamile vse ugodnosti zaposlitve! Ko je bil hlapec v Sp. Javorju, je imel rudnik pred nosom, a mu ni prišlo na misel, da bi postal rudar. Pri naši hiši je bil v bližini železarne, vendar ni nikoli izrazil želje, da bi se tam zaposlil. Tudi ni silil v nobeno drugo podjetje, čeprav so ta množično zaposlovala! Bil je tako navezan na zemljo, da je bil raje hlapec, želel si je postati kmet, kar mu je tudi uspelo.

Moj spomin na njega ni politizacija ali kritika na razmere, ki so bile v polpretekli dobi! Zgodovinska dejstva sem omenil zato, da dokažem neverjetno zvestobo zemlji, primer, ki je bil takrat zelo redek! Zato zasluži priznanje. Ožbiju posmrtno priznanje ne koristi. Mogoče pa bo koristilo kakšnemu mlademu s kmetov? Ne samo kot tolažba, tudi kot spodbuda ali kaj!?

Ožbi si je pred dvema letoma naložil osmi križ. Ker je bil vse življenje tako navezan na zemljo in jo obdeloval, zadnja leta pa ga je mučila težka bolezen, mu za slovo citiram verz neopoznanega avtorja. To je tožba, oziroma želja onemoglega starca:

"Samo to te še prosim, Zemlja mati,
daj mi v svojih neдрjih mimo, sladko spat!"

To mu tudi jaz iskreno želim v imenu vseh, ki so ga poznali, posebno še v imenu njegove žene, ki je tako lepo skrbela zanj. Isto mu želim tudi v imenu vseh treh sinov.

Lahka naj mu bo zemlja, ki jo je imel tako rad!

Njegov prijatelj Ajnžik

SPOMINI

Že vsa leta berem VIHARNIK. V njem najdem razne zanimivosti iz naših domačih krajev, a o naši ojstriški cerkvi (1000 m nmv.) še ni nihče pisal. Zato bom poskusila zapisati nekaj spominov.

Bila je nedelja, 11. maja 1958 leta. Dopoldan smo bili pri maši. Popoldan pritečeta mimo naše hiše dva Jožefova fanka in kličeta pri oknu: "Pojdite gledat, pri Moriju in Farovž gori." Bila je zelo suha pomlad. Vse strehe so bile pokrite z lesom, zato je na Morijevo hiši iskra iz dimnika zanetila požar. Takrat je na Ojstrici zagorelo sedem stavb: Morijevo hiša, dva skednja, cerkev, župnišče in dve farovski štanci.

Ko sva z možem prispela tja gor, so gorela že vsa poslopja. Tam je bilo že veliko ljudi, ki so reševali, kar se je še rešiti dalo. Iz cerkve so odnesli še večino stvari na Morijevo njivo. Nekaj teh stvari so potem shranili sosedje, nekaj pa so jih odnesli v podružnično cerkev sv. Duh, kamor smo hodili k maši vse poletje.

Moj mož Jakob je bil takrat ključar. Imel je veliko opravkov, a glavni organizatorji so bili vedno duhovniki, ki so prihajali na Ojstrico peš.

Velika sreča je bila za cerkev, da je imela svoj gozd. Zadruga je dala na voljo žago. Ker ni bilo elektrike, so kmetje posojali bencinske motorje za žaganje. Na žagi pri Morijevo lipi so žagali les za cerkev in za Morijevo poslopje. Še tisto leto so postavili skedenj na staro zidovje.

K Moriju se je tisto leto preselil Rudolf Verko z družino. Njegovi voli so zgoreli v hlevu. Ker niso imeli ničesar zavarovano, so bili ob vse. Morijevo živina pa je bila zunaj na paši in je ostala živa.

V župnišču sta takrat stanovali dve družini: Ferdo Knez z družino in vdova Lucija Pečnik s tremi hčerami. Ko so župnišče spet uredili, se je Cila preselila nazaj in skrbela za kaplanovo sobo. Bila pa je tudi čistilka v šoli. Pozimi, kadar je bilo veliko snega, je vzela namesto dežnika lopato, da se je prebila skozi zamete do stare šole.

Za vse svete tistega leta je bila prvič spet maša v cerkvi sv. Janeza na Ojstrici.

Nekaj let po tem strašnem ognju se je zgodila še ena katastrofa. Na božični večer so postavljali v cerkvi jaslice in božično drevo. Svetili so si s svečami, pa je zagorela zakristija. Nekaj ljudi je spremljalo kaplana v Dravograd po stvari, ki jih nujno rabi pri maši. Polnočnica je bila okrog dveh po polnoči.

Ko je cerkev gorela, so padli vsi trije zvonovi na tla. Večji je ostal cel in dolga leta sam opravljal

svojo funkcijo, dva pa smo kupili šele pred kratkim. Sedaj, ko to pišem, je dobila ojstriška cerkev že drugo fasado in lahko njeno belino vidite že od daleč.

Takrat, ko je Ojstrica pogorela, so hodili moji trije starejši otroci v šolo. Pa mi potožijo, kako se jim Marnov Stanko smili, ko čisto bos hodi okoli ognjišča, tam pa leži toliko žebeljev.

Takrat še ni bilo ceste, pa tudi traktorja na Ojstrici še ni imel nihče. Delali smo s konji in z voli.

Ko je bila po tistem požaru prvič škofova maša na Ojstrici, je takratni mariborski škof dr. Držičnik rekel kaplanu: "Na Ojstrico ne smete pozabiti." In res, do sedaj še ni pozabljena. Tega pa nihče ne ve, koliko smo takrat delali udarniško. Starejši bi lahko o tem še kaj povedali.

Marija Božič

OSTALA SEM SAMA NA KMETIJI

Ob peti obletnici smrti svojega moža Ivana Hovnika, pd. Pristovnika na Selah-Vrheh, ki je umrl 21. julija 1990 in svojega sina Pepija, ki je umrl 19. aprila 1995 letos spomladi, me je poklicala hudo prizadeta, žalujoča žena in mama Rozika, ki sama živi sedaj na samotni, veliki in težavni kmetiji. Prosila me je, da bi v Viharniku objavili njen v preprostim verzih napisan spomin na oba njena ljubljena, draga, nikoli pozabljena pokojnika.

Možovo življenje zelo težko je bilo. Devetletni deček mlaj je žito za sedmino očetu svojemu, ki tedaj na parah je ležal. Mama njegova, Micka, Kotalova hčerka je bila Po prvem, umrlem možu Jožetu, je prevzela Pristovsko, Za drugega moža je vzela Simona. Rodila mu je sina Maksa, ki je padel v nemški vojski in hčerke Pavilke. Ivan iz zakona prvega, postal je Pristovnik za ženo izbral si Roziko Zabevovo. Srečno skupaj sta živela 44 let, ko kruta smrt ga Roziki je vzela, ki sama je na Pristovskem ostala. A bolečina se ni bila dovolj velika, kruta smrt še sina Pepija je vzela, njena srčna rana, vnovič je, še huje krvavela.

Svojemu ljubemu, nepozabnemu možu in ljubljenu sinu v spomin, v petem in prvem letu po njuni prezgodnji smrti zapisala njuna zmeraj ljubeča žena in mama Rozika Hovnik - Pristovnica.

Rok Gorenšek

Ljubil si življenje, ljubil svoj dom, a tiho, brez slovesa odšel si v večni dom. V grobu mirno spiš, a v domu našem je praznina in v srcih naših bolečina!

ZAHVALA

Ob boleči in hudi izgubi našega dragega moža, očeta, sina in brata

MARKA SMOLARJA, po domače Petra iz Pameč,

se zahvaljujemo vsem, ki so ga spremljali na vse prerani poti, mu darovali vence, cvetje, sveče in za svete maše. Hvala sosedom in vsem, ki so nam kakorkoli pomagali v najhujših trenutkih in nam pisno in ustno izrazili sožalje. Hvala kolektivu SŽ STO Ravne na Koroškem, godbi na pihala iz Raven na Koroškem, pevcem za zapete žalostinke ter g. župnikoma Jožetu Firštu iz Pameč in Niku Krajncu iz Andraža pri Polzeli za opravljen pogrebni obred.

Žalujoci: žena Vladimira, otroci Silva, Davorin in Janja, oče Ivan, brata Tone in Ivan ter sestri Cilka in Marjana z družinami.

V življenju skrb in delo si poznala, a sedaj od vsega trudna si zaspala. Odišla si tja, kjer ni več bolečin, a nalo večno bo ostal spomin.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, stare mame, prababice in sestre

JOŽEFE URŠEJ Merkačeve mame z Legna

se iskreno zahvaljujemo sosedom, sorodnikom in znanec, ki so jo v tako lepem številu spremljali na njeni zadnji poti, ji darovali vence in cvetje, sveče in za svete maše ter nam izrazili sožalje. Prav lepa hvala družinam Rader in Kajzer, ki so nam pomagali v težkih trenutkih. Hvala zdravnikom in strežnemu osebju travmatološkega oddelka slovenjegraške bolnišnice za lajšanje bolečin, gasilcem Gasilskega društva Legen za častno stražo in spremstvo. Iskrena hvala govornikom g. Dornik in g. Kresniku za izrečene besede slovesa, šmarškim pevcem za zapete žalostinke in g. kaplanu za opravljen pogrebni obred.

Žalujoci: hčerke Pepca, Marija in Vida z družinami, sin Slavko in sestra Fanika z družino.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage žene, mame, babice in prababice

FRANCIŠKE OBRUL iz Završ pri Mislinji

se vsem, ki so jo spremljali na zadnji poti ter ji darovali vence, cvetje, sveče in za svete maše najlepše zahvaljujemo. Iskrena hvala dr. Tilki Prevolnik in medicinski sestri Ireni Mithans za dolgoletno zdravljenje. Hvala tudi sosedom, posebno Matavževim, ki so nam kakorkoli pomagali v najhujših trenutkih, govorniku Marjanu Križaju za besede slovesa pred odprtjem grobu, šentiljskim pevcem za zapete žalostinke in gospodu kaplanu Leopoldu Koratu za opravljen pogrebni obred.

Žalujoci: mož Albert, otroci Jožica, Marija, Ančka in Franc z družinami ter Albert.

Odišal si tiho, brez slovesa, kol zvečer ugasne zarja svetla, a v naših srcih še živíš, čeravno dve leti v grobu spiš. Solza, žalost te zbudila ni, a ostala je praznina, ki hudo boli.

V SPOMIN

Desetega julija je minilo dve leti, odkar naju je zapustil dragi sin

JANKO KRENKER iz Završ nad Mislinjo

Če si že moral oditi, dragi Janko, zakaj odšel si tako daleč, daleč tja, kjer ni nobenega od nas? A saj ni res, da bi odšel, morda telo prekrila je tema, tvoja dobrota je tu, ti si vsem na dnu srca. Želimo si, da bi nam bilo lažje, zato ti v zahvalo grob z rožami krasimo, saj to je vse, prav vse, kar zate še lahko storimo. Hvala družinam Cvikl, ki grob obiskujeta in ga krasita.

Žalujoci: mama Vida in oče Janko ter ostali sorodniki

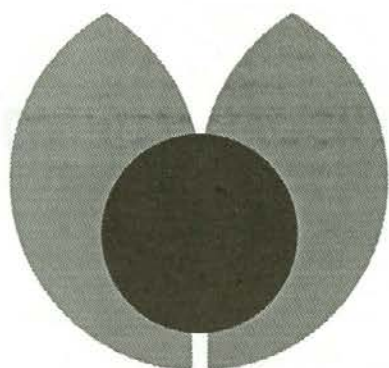
ZAHVALA

Ob vse prerani izgubi dragega moža, očeta, dedija in brata

AVGUŠTA BANOVSKEKA iz Kozjaka pri Mislinji

se vsem, ki so ga spremljali na zadnji poti ter mu darovali vence, cvetje, sveče in za svete maše najlepše zahvaljujemo. Hvala vsem, ki so nam kakorkoli pomagali v težkih trenutkih. Iskrena hvala sodelavcem rudnika Velenje, častni straži in godbi, cerkvenim pevcem za zapete žalostinke, govornikom za izrečene besede slovesa pri odprtju grobu ter g. župniku Antonu Krcu za pogrebni obred. Posebna hvala tudi sosedom Jurjevim, Štefanovim in vsem sorodnikom, ki so nam kakorkoli pomagali.

Žalujoci: žena Silva, otroci Lojzi, Slavica, Irena in Herman z družinami ter Gusti, brata Albert in Stanko ter ostali sorodniki

K Z H K S

KOROŠKA ZADRUŽNA HRANILNO KREDITNA SLUŽBA p.o.

SLOVENJ GRADEC, CELJSKA CESTA 7

TELEFON: 0602/42-341, 42-344, 43-193

TELEFAX: 0602/43-301

TOLAR na TOLAR

ZA RAZVOJ KMETIJSTVA

OBRESTNE MERE ZA HRANILNE VLOGE OD 1. AVGUSTA 1995 DALJE

<i>Vloge</i>	<i>Na mesec (31 dni)</i>	<i>Na leto</i>
Vloge na vpogled, tekoči in žiro računi (50%R)	0.25 %	2,98 %
Depoziti nad 31 dni (R+5)	0.92 %	11.35 %
Depoziti nad 61 dni (R+5.5)	0.96 %	11.88 %
Depoziti nad 91 dni (R+6)	1.00 %	12.41 %
Depoziti nad 181 dni (R+8)	1.16 %	14.53 %
Depoziti nad 1 leto (R+10)	1.32 %	16.65 %
Kratkoročna posojila za kmete, člane zadrug (R+18)	1.92 %	25.14 %
Kratkoročna posojila za kmete, nečlane zadrug (R+22)	2.21 %	29.38 %
Zakonska zamudna obrestna mera (R+25)	2.42 %	32.56 %

SREČANJE POD NAJEVSKO LIPO

Gospa Štefka Kučan (na sliki tretja z leve) je za bralce Viharnika povedala naslednje: - Na Viharnik sem že dolgo naročena. Prebiram ga zaradi tega, da spremljam življenje v moji Mislinjski dolini. Vzdostim se dogodkov, ki se tu in v njeni okolici odvijajo. Včasih sem na kakšno vest jezna, včasih pa me razveseli, ker je volja naših ljudi do življenja tukaj tako močna in tako lepo izražena.

pišite nam

V SLOVENJ GRADCU NOV PROMETNI REŽIM

VOZNIKI BODO MORALI PLAČATI PARKIRNINO - ŠE PET CESTNIH PRIKLJUČKOV

Pri upravi mestne občine Slovenj Gradec je Oddelek za urejanja in varstvo okolja pripravil predlog novega prometnega režima v najožjem središču mesta. Po novem prometnem režimu bo Glavni trg sredi mesta zaprt, vendar bo na Glavnem trgu poslej mogoče parkirati, vozniki pa bodo morali parkirnino plačati. V središču mesta bo mogoče pripeljati s Francetove in Celjske oziroma Podgorske ceste, izvoz na Trg svobode in Šolsko ulico pa po tem predlogu ne bo več. Trg svobode pa bi bil namenjen le pešcem, v Cankarjevo in Šolsko ulico pa bo po tem predlogu poslej mogoče priti le iz Sejmiške ulice. Enosmerna pa bo še naprej Meškova ulica ter Partizanska pot in Gosposvetska cesta. Predlagane spremembe novega prometnega režima v Slovenj Gradcu, bi začele veljati konec avgusta. Da bi pomagali odpraviti zdajšnje prometne zagate, bodo morali v Slovenj Gradcu v naslednjih letih dograditi še pet cestnih priključkov. (fj)

Zagotovo pa bodo na Glavnem trgu v Slovenj Gradcu imeli sejmi še svoj prostor. - Foto: F. Jurač

ZAVAROVALNICA · MARIBOR d.d.

PODRUŽNICA ZA KOROŠKO
SLOVENJ GRADEC

FRANCETOVA 7, 62380 SLOVENJ GRADEC
TEL. 0602 41-591, 41-813, 41-881, 41-882, FAX 0602 41-814

PREDSTAVNIŠTVA

RADLJE, MARIBORSKA C. 7, TEL. 71-091, FAX 71-942

RAVNE, PREŽIHOVA C. 24, TEL. 21-346

DRAVOGRAD, MARIBORSKA C. 60, TEL. 84-079
IN PISARNE V

MEŽICI, PARTIZANSKA C. 1, TEL. 35-250

MISLINJI, ŠENTLENART 42, TEL. 55-042

(V PROSTORIH HKS MISLINJA)

ČRNI, CENTER (NAD AVTOBUSNO POSTAJO)

KASKO ZAVAROVANJE BREZ DOPLAČILA ZA KRAJO!

**ZAVAROVALNICA Z NAJDALIŠO TRADICIJO
IN NAJVEČ ZAVAROVANCI NA KOROŠKEM.**

**ŽIVLJENJE GRE NAPREJ,
IN MI Z VAMI**

LISTNICA UREDNIŠTVA

- V prejšnji številki Viharnika smo v prispevku "V slovenjegraški bolnišnici nova kapela" zapisali, da je zgrajena po načrtih arh. Janeza Kvaternika in Mateja Zupan. Pravilno je: Kapela je zgrajena po načrtih g. arh. Franceta Kvaternika in ge. Mateje Zupanove. Arh. Francetu Kvaterniku se opravičujemo.
- Del osme številke Viharnika je lektolirala slavistka Petra Škrlovnik iz Slovenj Gradca
- To številko Viharnika prejmejo vsi, ki so plačali celoletno naročnino.
- Uredništvo Viharnika želi vsem prijeten dopust. Pišite nam.

Urednik